

Primorski dnevnik

Leto XIII - št. 232 (3767)

TRST, nedelja 29. septembra 1957

Cena 30 lir

SVETOVNA BANKA

in mednarodni denarni sklad

V ponedeljek so v Washingtonu svečano otvorili dvajseto zasedanje svetovne banke in mednarodnega monetarnega fonda. Na zasedanju je sodelovalo 64 držav članic obeh mednarodnih ustanov in delegati štirih držav — Tunizije, Maroka, Malezije in Libije — ki so zaprosile za sprejem.

Zasedanje obeh mednarodnih finančnih organizmov je izredno pomembno, saj pride na njem do izraza svetovni finančni položaj in delegati tudi ocenijo gospodarsko stanje najvnaprejših držav za razvoj svetovnega gospodarstva.

Svetovna banka se namreč ukvarja z izdajanjem dolgoročnih posojil za gospodarski dvig vseh držav na svetu, pri čemer zlasti upoštevajo zaostala področja. Mednarodni denarni sklad pa naj bi prispeval k rešitvi valutnih vprašanj tako, da članice tega fonda lažje dobe tujo potrebno valuto in na ta način premoste težave svojih plačilnih bilanc.

Oglejmo si nekatere poudarne in zanimive podatke poročila, ki je bilo podano na omenjenem zasedanju. Svetovna banka je v zadnjem poslovnem letu (od 31. julija 1956 do 30. junija 1957) izdala 20 novih posojil 15 državam v skupni vrednosti 388 milijonov dolarjev. Skupno je torej ta banka izdala od svoje ustanovitve 170 posojil 45 državam v vrednosti 3,1 milijard dolarjev. Banka je imela čistega dobička 36 milijonov dolarjev in 47 milijonov dolarjev je dobila kot 1-odstotno posebno komisijsko nagrado za vsa posojila. Rezerve znašajo sedaj 289 milijonov dolarjev.

Zanimivi so podatki o posojilih, ki jih je ta banka odobrila Italiji. V obdobju razvoja je banka namreč odobrila 103 milijonov dolarjev. Zadnja posojila so bila dodeljena: 22,5 milijona dolarjev za izgradnjo hidroelektričnega kompleksa v Sardiniji, 24 milijonov so razdelili s pomočjo «Blagajne za Jug» med desetimi industrijskimi podjetji in ostanek za gradnjo treh hidroelektričnih naprav v Italiji in ene termoelektrarne na Siciliji.

Jugoslavija je dobila sedaj dve posojili v skupni vrednosti 58 milijonov dolarjev, ker so porabili za izgradnjo elektrarn, razvoj kmetijstva, industrije in prometa.

V zvezi z delovanjem te banke sta zanimiva še dva druga podatka: večina posojil, ki jih je banka odobrila, je bila porabljena za nakup raznih strovin, strojev in druge opreme. Od tega so porabili: v ZDA 44,3 odst., odobrenih vsot, v Nemčiji 18,7 odst. in v Veliki Britaniji 11 odst.

Poročilo o delovanju te banke pa po drugi strani tudi poudarja, da se nikoli ni prišlo do tako velikih investicij med državami, kar je nujno privedlo tudi

do povečanja državnih dolgov drugim državam. Računajo, da dosega to milijard dolarjev, kar je približno dvakrat več kot so znašali pred desetimi leti. Vendar tega naravnost fantastičnega naraščanja dolgov ni mogoče negativno oceniti, saj odraža hitro povojno gospodarski razvoj, ki je onemogočil državam podpisane novih posojil za to, da nadalje razvijejo svoje gospodarske zmogljivosti.

V tem okviru, kot je razvidno iz gornjih podatkov, je svetovna banka prinesla pomembne deleže za doseg čim hitrejšega svetovnega gospodarskega razvoja. Vendar pa so na mestu tudi kritike, da bi banka morala posvetiti več pozornosti zaostali državi, ki nimajo lastnega kapitala in jih financirajo po najugodnejših pogojih brez vsakega vmesavanja zunanje politike.

Ni manj pomembni niso tudi zaključki poročila o mednarodnem denarnem skladu, ki ima za naloge, da skrbi za takojšnja likvidna sredstva in torej izdaja le kratkoročna in kvečjemu srednjeročna posojila. Delovanje tega fonda, ki je bilo v prejšnjih letih manj pomembno, je bilo lani izredno intenzivno, kar je direktna posledica sušne krize. 16 držav je v lanskem poslovnem letu dvignilo 1100 milijonov dolarjev in 15 milijonov kanadskih dolarjev.

Poročilo ne omenja zadnjih pomembnih valutnih dogodkov in med njimi devalvacije franka in angleških denarnih ukrepov, vendar pa obširno govori o valu inflacije, ki je zažel številne države. Po teh ugotovitvah naj bi krivdo za tak položaj nosile nekatere države, ki so s prehitrim ritmom razvijale svoje gospodarstvo. Rešitev vidi poročilo samo v znižanju državnih investicij in privatne potrošnje.

Zlasti pa je pomembna ugotovitev, da samo ZDA in Zahodna Nemčija razpolagata s pomembnimi rezervami valute in zlata in lahko vplivata na plačilne bilance drugih držav.

V tej zvezi so značilne izjave ameriškega zakladnega tajnika Roberta Andersona, ki jih je izrekel na prvem zasedanju, da bodo morale v bodoče države računati predvsem na privatne investicije, «ker ameriških davkoplačevalcev ni mogoče bolj obremeniti».

Očitno gre torej za pokušaj razdelitve finančne vpliva med Ameriko in Nemčijo, kar kaže, da je

naletelo na ugoden odziv z nemške strani. Nemčija je tako uradno sporočila, da bodo vložili 75 milijonov dolarjev v svetovno banko.

Osrednje vprašanje zasedanj obeh mednarodnih institucij pa so predstavljala denarna vprašanja o odnosu med različnimi valutami in stalni inflacijski pritisk. Delegati Francije in Anglije (dveh držav, kjer so take težnje najbolj pereče) so sicer s precejšnjo resnostjo trdili, da bodo njih zadnji valutni ukrepi privedli do stabilizacije in zagotavljanja, da ne nameravajo izpremeniti tečajev. Vendar ta zagotovila niso povsem prepričljiva, saj je kurz angleškega funta ves čas med zasedanjem stalno padel.

Ta pojav so razlagali s spekulacijami zaradi glasov, da bo Nemčija revalorirala marko in se bo tako bistveno izpremenil odnos do funta. Nedvomno pa ne gre samo za spekulativne posege, temveč za stvarni odnos dveh gospodarstev, pri katerem so Nemci močnejši, kar občutno vpliva na svetovni gospodarski položaj. Na zasedanju tega vprašanja niso mogli dokončno rešiti, čeprav so dosegli nekatere pozitivne rezultate in je tako med drugim nemški predstavnik dr. Luedger Westrick zagotovil, da ni niti govora o izpreminjanju paritete nemške marke.

Vprašanje inflacijskega pritiska je torej še vedno zelo resno in ga ne bo mogoče rešiti brez vztrajnih naporov vseh držav. To vprašanje je pereče tudi v Italiji, saj so v okviru tega mednarodnega zasedanja italijanski gospodarski listi poudarjali, da se zniža vrednost italijanske lire vsako leto za približno pet odstotkov.

Na zaključnem zasedanju, ki je bilo v petek, so delegati imenovali za predsednika svetovne banke belgijskega ministra za finance Henri Lieberta in za predsednika svetovnega monetarnega fonda častnega guvernerja belgijske narodne banke Maurice Frereja. Prihodnje zasedanje obeh mednarodnih ustanov bo v septembru 1958 v New Delhiju v Indiji.

Taki prizori, kakršnega vidimo na sliki, se v južnih državah ZDA pogostoma ponavljajo. Zagrizeni nasprotniki priznanja enakopravnosti črncem so zlasti te dni, ko so se odprle šole, še poostriili svojo gonjo proti črncem, da jim onemogočijo vstop v javne šole. V državi Arkansas, kjer vlada guverner Faubus, je prišlo do velikih neredov in napadov na črnce, tako da je moral predsednik Eisenhower poslati tja tisoč padalcev, ki so zaščitili črnce in jim onemogočili, da pod njihovo zaščito prisostvujejo pouku v šoli. Zagrizeni rasisti ne odjenjajo in celo grozijo z ukinitvijo javnih šol v državi Arkansas. V Georgiji pa so celo zažgali univerzo Albany, ki je namenjena črncem.

Eisenhower ponovno obtožuje Faubusa odgovornosti za nered v Little Rocku

Črnski dijaki hodijo v šolo še vedno v spremstvu vojakov - Faubus pripravlja tla za ukinitve javnih šol in njih spremembo v zasebne

LITTLE ROCK, 28. — Čeprav se je v Little Rocku samem ozračje pomirilo in hodijo črnski dijaki v spremstvu zveznih čet redno v šolo, pa se odmev tamkajšnjih dogodkov vedno bolj širi. Vse kaže, da gre za resen spor, ki bo imel hude posledice med ameriškim javnim mnenjem. Razen tega pa je treba tudi upoštevati, da so ti dogodki povzročili zgražanje po vsem svetu, saj so razgalili slabosti toliko opevane demokracije, ki se ZDA tako rade sklicujejo na njo in tudi izvažajo v inozemstvo, ki je pa doma ne znajo ali ne marajo uresničiti. Tudi rasist Faubus, guverner Arkansasa, se noče ukloniti in še naprej hujša. Danes je predsednik Eisenhower poslal demokratičnemu senatorju Richardu Russellu brzojavko, v kateri pravi, da bi se zdelo, če ne bi bil ukazal zveznim četam, naj poskrbe za to, da se v liceju v Little Rocku mirno uvede plemenska integracija. S to brzojavko je Eisenhower odgovoril na ostre kritike senatorja Russella, ki je poslal predsedniku brzojavko glede intervencije zveznih čet v Little Rocku in glede njihovih metod, Russell je v svoji brzojavki primerjal dejavnost teh

čet hitlerjevskim «Sturm Abteilungen». Glede te obtožbe je Eisenhower izjavil: «Medtem ko so nacisti uporabljali vojaško silo, da bi uresničili ambicije in smotre neusmiljenega diktatorja, se je v primeru uporabe sil v zaščito ustanov svobodne vlade.» Predsednik je nadalje izjavil, da če ne bi napravil tega ukrepa, bi prišlo do cepčenja enotnosti Združenih držav. Pri tem je še dejal: «Prepričan sem, da če bi bili uporabili policijske sile v Arkansasu v podporo ukazom vrhovnega sodišča, ne pa za njih preprečevanje, se ne bi dogodila vsa nadaljnja nasilja, niti ne bi nihče tako odkrito kršil sklepov zveznega sodišča in zakonov. Ko neka država v poskusu, da bi onemogočila ukaze zveznega sodišča, spodbuja množice ekstremistov, naj ukazov tega sodišča ne spoštujejo, in ko neka država odkloni uporabo svojih policijskih sil za zaščito oseb, ki mirno izvajajo svoje pravice, sloneče na ustavi in na ukazih zveznega sodišča, je dolžnost predsednika ZDA, da osebno poskrbi, da se varnost teh oseb zaščiti.» Kar se tiče obtožb senatorja Russella v zvezi z metodami, ki so jih uporabljale zvezne čete v Little Rocku, je Eisenhower rekel, da vodijo glede tega preiskavo ter da bo minister za vojno Brucker osebo poročal o tem senatorju Russellu. V svoji brzojavki je Eisenhower tudi izjavil: «Malokdaj v svojem življenju sem se čutil tako užalčenega kakor takrat, ko mi je moja službena dolžnost narekovala, da zaukažem uporabo čet znotraj meja zvezne države, da zagotovim uveljavljanje sklepov zveznega sodišča.» Guverner Faubus je danes sprejel 120 mater belih dijakov liceja v Little Rocku. Matere so zahtevale, da se licej zapre. Navidezno ni sprejel Faubus še nobene obveznosti, saj je neka mati po razgovoru izjavila novinarjem: «Vsekakor, ali guverner zapre ali ne šolo, je še vedno dovolj drugih šol v Georgiji in v Missisipiji.» Po drugi strani pa je Faubus izjavil novinarjem, da bi mu zaporu liceja vsekakor prijala. V zvezi z brzojavko, ki jo je poslal Eisenhower senatorju Russellu iz Georgije in v kateri je posredno tudi njega obtoževal, je Faubus rekel: «Konec koncev skuša vsakdo, ki je v težavah, najti nekakega grešnega kozla.» Kasneje je Faubus izjavil, da proučuje razne ukrepe, ki bi lahko rešili vso zadevo in med temi

ukrepi bi utegnili biti tudi sklicanje izrednega zasedanja kongresa države Arkansas. Kar se tiče možnosti prekinitve šolskega leta v liceju, je Faubus dejal, da bi podprl takšen ukrep, če bi s tem dobile državne in šolske oblasti Arkansasa zopet nad njim nadzorstvo. Faubus je dodal, da bi lahko krajevne oblasti zaprele šolo iz raznih razlogov, kot na primer zaradi epidemij, nevarnosti zrušitve poslopja, nevarnosti požarov itd. Toda v praksi ne gre za to, marveč za okupacijsko poslopja. V zvezi s sklicanjem kongresa Arkansasa, ki naj bi na primer razpravljal o ukinitvi podpore šolam, kjer se vrši integracija, ali o spreminitvi vseh javnih šol v zasebne, pa je guverner rekel, da ni sprejel še nobene sklepa ter da ne bi hotel napraviti korakov, ki bi zavirali napredek, ki ga je dosegel Arkansas. Vsekakor, je rekel Faubus, zvezno sodstvo ne bi moglo zanikati veljavnosti takšnega izrednega zasedanja kongresa v Arkansasu, niti veljavnosti njegovih sklepov. Uresničenje plemenske integracije pa se ne tiče samo Little Rocka, saj je še mnogo krajev zveznih držav, kjer je še niso uvedli, kar kaže, da so zakoni na pa-

pirju ena stvar, stvarnost pa druga. Na podlagi statistik o šolstvu na jugu, je razvidno, da so v 24 odst. šol južnih šolskih okolišev izločili ali izločajo plemensko ločitev. Na vsem jugu so 9004 šolski okoliši, v 6001 okolišu vprašanje integracije sploh ne obstaja, ker pripadajo učenci samo enemu plemenu. V ostalih 3003 okoliših, kjer je prebivalstvo mešano, so plemensko ločitev odpravili samo v 704 okoliših. Računajo, da v teh okoliših hodi 104 tisoč 200 črnskih dijakov k pouku skupno z belimi dijaki in učenci, medtem ko znaša skupno število črnskih dijakov in učencev 350.000. Še pred štirimi leti niso v južnih državah ZDA pustili niti enega črnskega učenca hoditi v šole, ki jih obiskujejo belci.

Senator John Sherman Cooper, predstavnik Kentuckija, je v razgovoru s francoskimi novinarji dejal, da bodo Eisenhowerjevi ukrepi nedvomno v večini ameriškega ljudstva. Rekel je nadalje, da predstavlja državo, ki je «na meji» in ki pripada pa svojem značaju jugu: kljub temu pa meni, da se ne sme nikjer pristajati na plemensko diskriminacijo, ki je

(Nadaljevanje na 8. strani)

Tržaski občinski komisar: «To je torej tista nagnata melona!...»

Aktualni portreti

Nemški general HANS SPEIDEL, na obisku v Londonu, pregleduje častno četo na vojaški akademiji v Sandhurstu

YMA SUMAC, slovenska pevka iz Peruja, se je končno pobotala z mozem in bo prišla z njim in sinom prihodnjega oktobra v Italijo

Dr. WINSTON PRICE, ki je nedavno izjavil, da je odkril virus, ki povzroča prehlad, hkrati pa tudi cepivo, ki nas bo obvarovalo te tako razširjene nevšečnosti

Neki londonski tehnik je nedavno objavil vest, da se je princesa MARGARETA zaročila s svojim dolgoletnim spremiljevalcem, Billyjem Wallaceom: le-ta pa je vest demantiral

GUENTHER HASSELBACK je eden od šestih mornarjev, ki so preživeli potopitev nemške šolske ladje »Pamira«. Rešila ga je ameriška ladja obalne straže »Absecon«

Sedem dni v svetu

Javni govori in pomenki pri obedih

Morda je pozornost bralcev na splošno bolj obrnjena drugam kakor v New York, kjer pravkar zaseda mednarodni parlament, t. j. glavna skupščina OZN. Res je, mnogo je govornikov, ki zanimajo pozornost bralca, vsestranskih vprašanj, kakor na primer pregledanje črncev v ZDA, potopitev šolske ladje »Pamira«, azijska gripa, Saudovi razgovori v Damasku, vojna v Alžiru in prizadevanja francoske vlade, kako bi ustvarila videz, da skrbi za blaginjo alžirskih ljudstva. In še mnogo drugih. Vendar pa je zasedanje skupščine OZN zdaleč najpomembnejši dogodek, ker so tam zbrani delegati 82 držav članic te organizacije; prišlo je tudi veliko število zunanjih ministrov. Nekateri so samo prebrali svoj propagandni govor, o skupščini in odšli, so pa drugi toliko bolj aktivni in si resno prizadevajo, da bi svet rešili strahu pred vojno in ustvarili ozračje mednarodnega zaupanja in sodelovanja. Širša v okviru zboljšanja mednarodnih odnosov in udržitve miru bo mogoče reševati številna nelahka vprašanja, ki so pred skupščino, je poudaril jugoslovanski državni tajnik Koča Popović, ko je obrazložil stališče Jugoslavije do perečih mednarodnih vprašanj. Zagotovil je tudi, da bo Jugoslavija tudi v bodoče dajala vsestransko podporo OZN.

Zelo aktivna je tudi indijska delegacija. Predložila je že tri različne resolucije v zvezi z razoročitvijo, ki naj bi jih vse delegacije in je najnujnejše vprašanje, o katerem bo razpravljala politični odbor. Od vseh odborov skupščine je ta odbor najvažnejši, ker pred njim obravnava najpomembnejša vprašanja. Tu bodo razpravljali o indijskih in drugih resolucijah v zvezi z razoročitvijo. V prvi resoluciji zahteva Indija, naj se brezposlovna in brez časovne omejitve ustavi vse jedrske eksplozije. V drugi resoluciji predlaga razširitev razoročitvenega odbora in njegovega pododboru. Tretja resolucija pa je najvažnejša in lahko rečemo, da je nekakšno nadomestilo za zahtevni načrt, ki so ga bili predložili na londonski konferenci. Indija zahteva nujno ustavitev oboroževalne tekme. Ustavi naj se proizvodnja jedrskih snovi, sedanje in pomorske inspekcije. Vse države naj bi prostovoljno predložile skupščini v pregled svoje obrambne proračune, razoročitveni odbor naj bi prenehal skrb za izvajanje vseh predlaganih ukrepov. Skupščina pa naj bi sklicala posebno zasedanje o razoročitvi.

Sovjetski delegat Kušnecev pa je v petek na tiskovni konferenci predlagal razoročitveno konferenco ene najvišje ravni. Izjavil je tudi, da bi po njegovem mnenju sestanek med maršalom Zukoovim in ameriškim obrambnim ministrom Wilsonom bil koristen.

Za splošno debato v glavni skupščini ne vlada sicer toliko zanimanje, ker gre tu bolj za splošno obzrelost stališča posameznih držav, ne

Te dni je obiskala Sirijo skupina sovjetskih bojnih ladij pod poveljstvom admirala Kotova. Na sliki vidimo predsednika sirske republike Kuatlija, ki pregleduje častno stražo sovjetskih kadetov.

katerim pa le za propagandne efekte. Pravo delo se bo začelo — kakor rečeno — šele v posameznih odborih. Toda že sedaj vlada »New York« živahno delovanje. Pri številnih obiskih in banketih, ki jih prirejajo voditelji posameznih delegacij, se razpletajo misli pri kupci šampantca. Razgovori so »neuradni«, in tako se lahko marsikaj reče; lahko pače misel kar tako zaizkušnjo in mnogokrat se prav na takih razgovorih doseže podlaga za poznejši sporazum. In na teh razgovorih ima te dni prednost razoročitev, nato pa Alžir, Ciper in Srednji vzhod. Čuti se, da se je ozračje nekoliko pomirilo. Razveseljuje pri tem, da so se vselele to pot takoj sporazumele o novonovni izvolitvi Hammar-skjoeldea za glavnega tajnika za druga štiri leta. Izvoljen je bil soglasno v Varnostnem svetlu in skoraj soglasno v skupščini. Upati je, da bo le prevladal duh zaupanja in sodelovanja in da o sedanjih zasedanjih obrodijo mnogo dobrega, čeprav ne bo manjkalo morda tudi trenutnih povratkov k hladni vojni.

Neuspeli »doktrine«

V zvezi s Srednjim vzhodom se je te dni dogodilo nekaj, kar bi do pred kratkim težko pričakovali. Kralj Saud, ki se je zdravil v Zahodni Nemčiji, je svoje zdraviljenje prekinil in je prišel na obisk v Damask. Namesto v Beirut, kamor je imel priti. Toda kar je pravzaprav velikega pomena in važnosti za položaj na Srednjem vzhodu, je dejstvo, da je v Damask prišel tudi predsednik iranske vlade Javdat. Med Sirijo in Irakom so se odnosi precej ohladili, odkar je Irak stopil v bagdadski pakt, in so bili skoraj napeti, ko se je nedavno začela ameriška in angleška gonja proti Siriji.

V Damasku se je kralj Saud razgovarjal s predsednikom sirske republike Kuatlijem in tudi z Javdatom. Vsi trije so imeli tudi skupne razgovore. Poleg tega je v Damask prišel tudi predstavnik libanonske vlade, ki je prinesel Saudu zagotovilo, da Libanon ne odobrava pristopa na Sirijo. Po končanih razgovorih je Javdat izjavil, da ni potrebno nobeno uradno poročilo o razgovorih, da bi

»dokazali izboljšanje odnosov med Sirijo in Irakom«. Saud pa je dal daljšo izjavo, v kateri je poudaril svojo solidarnost s Sirijo in poudaril, da bi sleherni napad na Sirijo pomenil tudi napad na Saudovo Arabijo. Pripravljeno je vedno braniti sleherni napad na Sirijo ali na katero koli drugo arabsko državo, pa naj ta napad pride od k-

derkoli. Izjavil je tudi, da se je prepiral, da Sirija ne ogroža svojih sosedov in da breni te svoje neodvisnosti. Glede obiska Javdate v Damasku poudarjajo v Kairu, da se to politična in diplomatska zmaga Sirije, ki je sedaj utrdila svoj mednarodni položaj. Egiptovski tisk pi-

(Nadaljevanje na 8. strani)

BAJE JE BLAGA, NI JE PA MOČ USTAVITI

Po sledi »azijske gripe« vse od Šangaja do Trsta

Visoki komisar za higieno in zdravstvo v Rimu se ni dovolj pomujal za cepivo - V Jugoslaviji se je pojavila pozneje, v Sloveniji pa računajo, da bodo jesenski meseci mnogo hujši od dosedanjih

Danes zbolelo že nad 30.000 ljudi. Kako razširjena je epidemija, nam govori tudi dejstvo, da so v Rimu, Milanu, Bariju, Turinu, Neaplju in še v sedmih večjih italijanskih mestih odložili začetek pouka na vseh šolah na sredo ali celo konec oktobra.

Kaj pa Jugoslavija? Začnimo po republikah. V Sloveniji se je bolezen v večjem obsegu pojavila po 20. septembru. Doslej so imeli komaj kakih tisoč primerov, vendar menijo, da jih je bilo najmanj dva ali štirikrat več. V Ljubljani se računava, da bi začasno prekinili pouk v posameznih razredih šol. V Mariboru pa so nekatere internate že zaprli. Hkrati pa računajo, da nevarnost gripe jele prihaja, posebno v jesenskih mesecih. Na Hrvaškem so jo tudi zabeležili povsod. V Zagrebu opravijo zdravniki do 3500 pregledov na dan, v Splitu pa so doslej zabeležili že okrog 6500 avrindnih primerov bolezni. V Osijeku, Slavonskem Brodu in še v nekaterih krajih so začasnno zaprli šole.

Makedonija, ki je bila prva na vrsti, ima največ opravka z njo. V Skoplju in skopljanskem okraju ter skoraj v vsej Makedoniji so

prekinili pouk za deset dni. V Stipu, kjer so imeli kar 4000 primerov, so prepovedali tudi kino predstave in večja zborovanja.

Za Srbijo velja, da je največ bolnih v Beogradu — okrog 13.000, drugod pa tudi že močno razsaja in v Smederevu so zaprli vse šole, ker je 80 odst. dijakov bolnih. V Bosni in Hercegovini nosi neprijetno prvenstvo Zenica z 8800 primeri, nato Travnik, Tuzla in Banja Luka. Kot zadnja je Crna Gora, kjer se je gripa že prikazala, in to najprej v Nikšiću.

Za Avstralijo smo že rekli, da je že mimo. V Ameriki pa se je v preteklem tednu število obolelih podvojilo, tako da jih imajo sedaj okoli 250.000. Zato pa so doslej razdelili že 10 milijonov doz cepiva in imenovali poseben zdravniški svet. Na Angliškem pa pričakuje glavni vni epidemije šele na zimo in zato pravijo, da so srečni oni, ki so jo preboleli že do sedaj. Se pravi v boljših vremenskih pogojih, ko so komplikacije z bronhialnimi in pljučnimi boleznimi redke. Na Švedsko so pa prinesli epidemični val vojaki NATO, ki so imeli pred kratkim vaje.

ALI VEŠ...

— da bodo v nekaj letih v Češkoslovaški izginili vsi telefonski in telegrafski stebriker bodo vse telefonske in telegrafske linije speljali po zemljo.

— da ameriško zunanje ministrstvo — kljub tolikim kritikam — še vedno nadaljuje s postavljanjem svojih adolaskarjskih diplomatskih predstavnikov kot so Američani sami nazivali nekatere ameriške veleposlanike, ki si z velikimi podporami od strani strani pribore kako diplomatsko mesto v tujini. Tak je tudi novi ameriški veleposlanik na Ceylonu mister Maxwell H. Gluck, ki je zelo pečen, ki pa se je odpravil na svoje službeno mesto tako nepravilno, da ni vedel niti, kako se izgovarja ime ceylonskega premiera. Tako vsaj je te dni pisal ameriški tisk. Da pa Maxwell Gluck ni znal izgovoriti tega imena, ni nič čudno, saj ima ceylonski premier zares neverzgodno ime — Solomon West Ridgetei Dias Bandaranaike — kar ni tako lahko izgovoriti, posebno ne Američanom, ki imajo radi skrajšana imena.

— da je predčerašnjim umrl v kraju Caracvelos pri Lizbonu nadvojvoda Josip Franc Habsburški, ki je bil vrak avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Star je bil 63 let in v Caracvelosu je živel od leta 1948.

— da Francozi očitajo Američanom, da se nimajo kaj vtikati v njihove alžirske zadeve. Ker da naj se raje spomnijo, kaj so oni počeli nekoč z Indijanci. Američani pa so v odgovor na to odgovorili s podatki, ki pravijo, da je bilo ob odkritju Amerike okoli 800 tisoč Indijancev, da je bilo ob odkritju Amerike okoli 800 tisoč Indijancev, da je bilo ob odkritju Amerike okoli 800 tisoč Indijancev, da je bilo ob odkritju Amerike okoli 800 tisoč Indijancev.

— da je pred dnevi devetleten deček treščil iz drvečega motornega vlaka, ki je vozil na progi med Mariborom in Ljubljano in ne le ostal živ, ampak povsem neškodovan. Dečka je oče peljal iz Ptuja v Ljubljano na zdravniški pregled. Med dvema postajama pa so se približno 80 km na uro vrata odprla in deček je padel iz vlaka. Ko so vlak ustavili in se vrnil na kraj nesreče, so videli dečka, kako beži v smeri bližnjih postaje. Ujeli so ga in vprašali, kam namerava? Odgovoril jim je, da je hitel na postajo, da bi mu postajateljenci omogočili čimprejšnjo zvezo z Ljubljano. Kanar je šel oče. Z očetom sta se še isti večer vrnila domov, in sicer takoj, ko so ga v Ljubljani zdravniško pregledali.

— da niso niti na Angliškem prijazni sprejeti bišega Hitlerjevega generala Speidla, ki je kot poveljnik suhozemskih sil atlantskega pakta prišel na uradni obisk v London. Nasprotno, bližnji bojovniki so ga dočakali s napitjem. »Speidel, vrni se domov! Ni kaj reči, še preveč so bili postojalni...«

— da živi v kraju Leska v Makedoniji 118 let stara ženska. Kljub vsej starosti pa je še čila in kadar le more, gre v njivo ali na vrt. Svoje dolgo življenje pripisuje tedu, da je vse življenje jedla hrano, ki jo je kuhala v slatinski vodi. Ko so jo pred kratkim ob njenem 118. rojstnem dnevu očeli zdravniki in življenja še za nadaljnji sto let, je odgovorila: »Ne toliko, dragi, dovolj mi bo še petdeset.«

Ribarič Ivan

IMPORT • EXPORT

VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV

TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

ZARADI ODSTOPA TRGOVINE SE NADALJUJE

POPOLNA RAZPRODAJA
POD CENAMILESTENCI
in SVETILKE
vseh vrstKRISTALI
KERAMIKA
DARILAFerruccio Presel
ULICA PAGANINI 6 - TRST

Danes vstop na razstavo od 10. do 12. ure

MODNI POMENKI

Kako dosežemo pravo eleganco

Ni dovolj nova obleka, da bi bila ženska elegantna. Prava eleganca ne terja dragocenih oblik, plaščev in nakit, pač pa zahteva, da so v skladu vse stvari, ki jih z njo oblekamo ali plaščem nosimo.

Evo nekaj nasvetov, ki jih predpisuje letošnja jesenska in zimska moda: K rjavim oblikam ali kostimom nosimo klobuk, barvno torbico in čevlje. Ovratna ruta ni potrebna.

na, pač pa lahko okrasimo izrez obleke z ogrlico v barvi obleke. Pas na obleki in kostimu naj bo tudi iz istega blaga.

K plavemu plašču ali obleki spadata črna torbica, črna ogrlica, črna ročavica. Črtili in torbica so lahko tudi temnozeleni, kar je letošnje prav posebno moderno. Nova barvna kombinacija je tudi plava in zelena barva, toda priložnost jo lahko samo ona, ki ima sicer dosti drugih plaščev in oblek. Ogrlica in pas sta lahko prav tako črna, ali siv.

Temnozelen plašč in obleko okrasimo s čevlji, torbico in ruto svetlozeleno ali peščeno barve. Klobuk je lahko zelen ali pa prav tako peščene barve. Tudi sem spada dolga ogrlica.

K sivi obleki spadajo no letonske modni tudi stari čevlji, svetla torbica, svetla ruta, svetla ogrlica in svetla ruto svetlozeleno ali peščeno barve. Klobuk je lahko zelen ali pa prav tako peščene barve. Tudi sem spada dolga ogrlica.

LUDVIK XIV. KOT PESNIK

Nekdo je Ludvik XIV. na prehodu po vrhovih Versailles naletel na dvornega pesnika.

«Kaj pravite o slabih verzih, ki sem jih pravkar napisal?» je vprašal kralj svojega pesnika in mu poudaril zvitek papirja z modrim trakom.

«Velikansko», je mirno odgovoril pesnik, ko je prebral verz, evam pa ni nič nemogoče. Očiten dokaz je tu: hoteli ste napisati nekaj stihov verzov, pa vam je to uspelo!»

SCHUMANN IN WAGNER

Potem ko sta se Wagner in Schumann prvič srečala in govorila, je rekel Wagner svojemu prijatelju:

«Schumann mi je všeč, le to me moti, da kar naprej molči, kakor da nima jezika.»

Schumann pa je rekel: «Prijeten človek je tale Wagner. Vendar toliko govori, da sploh ne priide do besede.»

še čisto toplo. Pri preiskavi so ugotovili mnogo poškodb, ki so brez dvoma nastale pri tem, ko je bilo truplo s silo tlačeno navzgor in potegneno zopet nazaj. Na obrazu je bilo več grdih prask, na glavi pa temne podplutbe in globoke zareze nohtov, kakor da bi bila pokojnica zadavljena.

Po natančni preiskavi vseh kotičkov hiše, pri čemer pa niso odkrili ničesar novega, je skupina prišla na malo, tlakovano dvorišče za poslopjem, tam pa je ležalo truplo stare gospe s tako popolnoma prezezanim vratom, da se je odrgla glava, ko so truplo poskušali dvigniti. Na glavi sta bila strašno razmrčarjena; posebno telo je bilo komaj da še podobno človeškemu.

Mislimo, da o tej grozni skrivnosti niso dostojno odkrili niti najmanjšega sledu. Časopis je naslednjega dne objavil še te dodatne podrobnosti:

«Tragedija v Ulici Morgue. — V zvezi s to neobičajno in strasno zadevo so zaslišali več oseb. Vendar je to, kar so od njih izvedeli, ne razsvetljuje. V naslednjem navajamo ves material z zaslišanja priča.

Pauline Duborg, perica, priča, da je poznala obdo pokojnice že tri leta, kar ji je ves ta čas prala. Zdelo se ji je, da sta bili stara gospa in njena hčerka v dobrih odnosih in zelo navezani druga na drugo. Bili sta odlični plačniki. O načinu in navadah njunega življenja ne bi mogla povedati ničesar. Misli, da se je gospa L. preživljala s prerokovanjem.

z velikim krznenim ovratnikom sive barve.

Rdeča obleka ne dovoljuje dosti barvnih kombinacij. K njej lahko nosimo samo črne čevlje in prav tako črno torbico in plašč. Letošnja moda sicer dopušča kombinacijo s svetlopečeno barvo, katere naj bo pas pri obleki, ali pa rokavice. Vendar je to po našem zelo tvegan poskus.

Tudi k svetlozeleni obleki je težko najti primerno barvo. Najbolje bo, če bomo nosile k takšni obleki tudi čevlje iste barve, ali pa črne čevlje. Lahko si sicer dopolnimo majhno spremembo v torbici in pasu svetlorumene barve, toda če bo ta res zelo nežna.

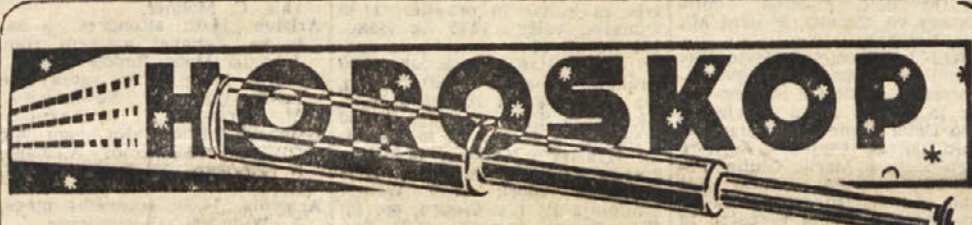
Oranžno in rumeno obleko, ki sta zelo zelo v modi, lahko izpopolnimo samo z mehko rjavno barvo. V tej barvi so lahko torbica, pas, rokavice in čevlji.

Na splošno pa bodo v letošnji jesenski modi prevladovale temnopastelne barve, ki so sicer zelo lepe, a zahtevajo, da jih s kakršnokoli malenkostjo poživimo. Najbolje bomo to storili z ogrlico, ki je letošnje prav posebno v modi.

Saj se še spominjate, da smo vas v enem naših prejšnjih modnih pomenkov opozorili na to modno novost. No, to ni bila samo poletna novost, temveč je novost tudi jesenske in zimske mode. Ogrlice so napravile iz vseh mogočih umetnih kamnov ali pa umetnih biservov. Najmodnejše so take, ki so sestavljene iz raznobiranih kamnov, ter jih lahko odvijemo tudi večkrat okrog vratu. S takimi ogrlicami okrasimo izrezane, pa tudi pomeje zaprte obleke, da le nimajo ovratnika.

Jeseno moderne so letošnje zeleno volnene pletene obleke, ki tudi vse pogoste pletene bluze, a o tem vam bomo govorile prihodnjik.

—ca.

VELJAVEN OD 30. SEPTEMBRA DO 6. OKTOBRA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Zdelo se vam bo izpolnila. V tem tednu boste doživeli nekaj večjih trenutkov, toda tudi področje, ki vas bo presenetilo. Pismo. Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Neprilike, ki vam bodo v tem tednu prinesle nekaj težav, ki jih boste morali premagati. Pismo. Bliznca (od 21. 5. do 20. 6.) Nalagali boste na predvečer, ki bo predvsem ekonomskega značaja. Napeti boste, da vse sile, da bi vam zaprečo uspešno premagali. Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Zaradi vašega zadržanja povzročate žalost v srcu ljubljene osebe. Ne pozabite, da se ljubite, da se ljubite. Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Ugodne perspektive za zaroko ali celo poroko. Premislite boste nekaj zapreke, ki vas se vam postavlja v zadnjem času. Bodite strpnosti in preudarnosti. Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Nesmiselnost in na mestu. Za dežnjo, ki pride vedno sonce, in tega nikar ne pozabite. Ugoden trenutek bo poplačal vse dosedanje skrbni in težave. Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) V okviru družine boste preživeli nekaj srečnih uric. Ne spustite se v diskusije, ki vam lahko kdaj pozneje samo škodijo. Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Znašli se boste v položaju, iz katerega boste izšli kot zmagovalci. Ne pozabite, da ne bi bilo za vas. Priljubljenosti, morda vam ne bo zal. Lokostrelci (od 22. 11. do 21. 12.) Ves teden kaže dobro, predvsem na ljubezenskem področju. Nekaj nevednosti, prehodnega značaja na delovnem področju. Potovanje ali obisk. Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Načrt, s katerim se ukvarjate je daljši čas, bo v tem tednu uresničen. Če boste upoštevali tudi nasvete svojih prijateljev. Pismo sorodnika. Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Ni izključeno, da boste v tem tednu doživeli nekaj razburljivih dogodkov, ki pa se bodo za vas srečno končali. Srečen dan nedelja. Ribe (od 20. 2. do 20. 3.) Ne verjemite obljubam. Spomnite se na pregovor, ki pravi: «Volk diako manja, ko ne upošteva nasvetov in dela po svoji glavi».	dobro (od 21. 3. do 20. 4.) Zdelo se vam bo izpolnila. V tem tednu boste doživeli nekaj večjih trenutkov, toda tudi področje, ki vas bo presenetilo. Pismo. Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Neprilike, ki vam bodo v tem tednu prinesle nekaj težav, ki jih boste morali premagati. Pismo. Bliznca (od 21. 5. do 20. 6.) Nalagali boste na predvečer, ki bo predvsem ekonomskega značaja. Napeti boste, da vse sile, da bi vam zaprečo uspešno premagali. Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Zaradi vašega zadržanja povzročate žalost v srcu ljubljene osebe. Ne pozabite, da se ljubite, da se ljubite. Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Ugodne perspektive za zaroko ali celo poroko. Premislite boste nekaj zapreke, ki vas se vam postavlja v zadnjem času. Bodite strpnosti in preudarnosti. Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Nesmiselnost in na mestu. Za dežnjo, ki pride vedno sonce, in tega nikar ne pozabite. Ugoden trenutek bo poplačal vse dosedanje skrbni in težave. Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) V okviru družine boste preživeli nekaj srečnih uric. Ne spustite se v diskusije, ki vam lahko kdaj pozneje samo škodijo. Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Znašli se boste v položaju, iz katerega boste izšli kot zmagovalci. Ne pozabite, da ne bi bilo za vas. Priljubljenosti, morda vam ne bo zal. Lokostrelci (od 22. 11. do 21. 12.) Ves teden kaže dobro, predvsem na ljubezenskem področju. Nekaj nevednosti, prehodnega značaja na delovnem področju. Potovanje ali obisk. Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Načrt, s katerim se ukvarjate je daljši čas, bo v tem tednu uresničen. Če boste upoštevali tudi nasvete svojih prijateljev. Pismo sorodnika. Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Ni izključeno, da boste v tem tednu doživeli nekaj razburljivih dogodkov, ki pa se bodo za vas srečno končali. Srečen dan nedelja. Ribe (od 20. 2. do 20. 3.) Ne verjemite obljubam. Spomnite se na pregovor, ki pravi: «Volk diako manja, ko ne upošteva nasvetov in dela po svoji glavi».
--	---

Za smeh

TRISTAN BERNARD IN MATEMATIKA

Pisatelj so sedeli pri čaju. Nekdo je dejal, da je Pascal v mladih letih reševal geometrijske naloge samo zato, da bi ga ne bolela glava.

«Z mano je bilo povsem nasprotno», je dejal Bernard. «V dijskih letih sem se po navadi skušal rešiti geometrijskih nalog s tem, da sem hlinil glavobol».

DOBER ODGOVOR

Ameriški milijonar Rottschield je nekega jutra opazil, da je prišel njegov pisar na delo šele ob devetih.

«Kdaj pa vstajate?» ga je vprašal Rottschield.

«Ob osmih», je mirno odgovoril uradnik.

«Kaj? Ob osmih? Jaz, ki sem Rottschield, spim do šestih».

«Razumljivo! Vi hočete že ob šestih zjutraj živeti v zavesti, da ste Rottschield, zato ne pa je dovolj, če se zavem, da ob osmih, da sem vaš revni pisar».

Pika piše

Dragi Primorski!

Saj sem znala, da se bo Ficko uležil, ko si mojo pisimo uzel, a ne od njega. Kaj se iz govarja, da more anka kašen bit za delouca, in da samo zato se noče učit. Ko da delouc ne bi mogel znati nič, in da so samo ta zabiti delouci! In kaj pravi, da grejo samo zato u gimnazijo, da bojo nalahko živeli brez delat. Je zabiti, a? Ko kar da bi bilo samo tisto delo, če se dela ses šapo in koso, ses kladom in svedrom! Anka ses tinto in pisalnim strojem in ses glavjo je delo. Ja, ta Ficko zabiti!

Kako se on boji prit na svetlo in se postavi na dvo-boj. Same besede so ga, in strah in bojazni! Kaj ima opraviti ustava in Učenični pristem duoboj. In zakaj bi se bal učit taga, kateri dela vreme? Če ga ne dela pravilno, se ga more prijet. Ma to je za Fickata samo iz govor, zato ko se boji. Ma sem zvedla, da so rekli, da naj neko pride, da mu bojo dali en c bec. Zato se boji in trepete. A se vse gluh heali, kako da se on nobena ne boji. Reva!

Zdaj so začeli ses njegovi imenoma anka druge zapustati. In se tašne poboš se osebe, kakor so pri katoliškem glasu! Če ne bo Ficko malko bol spoštavlj njih, je bilše, da se res ne pri kaža na gimnazijo. Bi mu slabo se podilo.

In prov bi blo, da bi ilo dosti otrok slovenskega izvoza u slovensko gimnazijo, ko tako forte uprdaajo če je kakšen slovenski dijak končal vre hodit u šolo, da ga bojo uzele u službo, anka po ta hartavejih bogoh na koru. So vre učenci oni delat tečaj za slovensko slovnic in prapropis za od njih ko-meše. Pravjo da zastran tega, ko imajo forte dosti slovenskih klientov. Anka jaz bom pralaša za tako službo. Je tako lepo in interesantno.

Moja papa je rekel, da je komisar ko kašna diktatura in da ima monopol na komuni, zato ko lahko dela kar se zmišli in da je bolše, če so volitve, zato da župan vse eno ne more tako po soji glavi delat. Anka če so sleparske volitve so bolše, ko nobene. Je rekel naš papa, da se je vidlo to gluh pri županu, ko je mogel vele prof. Kadar je začel nekaj m tat zase in brez da bi uprlišli odbor in svetnike. Altro ke tisto ko je povedal Ficko! Moja papa zna, ko se popovarja samo ses visokimi in ses finimi osebami. Ma ja, kaj bo tak, ko je fieko znal!

Se tako grozno veselim, ko bom šla na bendimo h teti in stricu! Imajo tolko trt in grozda in se lahko nekočo zaga. Pridejo anka drugi pomagat in je veselo. Pravjo, da morjo začeti trgat, če ne pobendamo kajni čuži. Teta je rekla, da mislijo, da so trite in vse kar zrase, od njih, in pravjo, da so mogli tam vse pustiti. Ma so jim vre plačali in anka bi lahko ostali na svojem domu. Zato bojo vre bendamiti.

Te pritrčno pozdravlja

Pika Klein

PREKLETAREKA

